

Oponentský posudek diplomové práce
Dagmar Oupické

Historie sboru Jednoty bratrské v Jablonci nad Nisou do r. 1945

Předložená práce je mimořádně rozsáhlá – 182 stran hustě psaného textu. Podrobný obsah, seznam zkratk a pramenů a literatury jdou nad tento rámec a představují další více než desítku stran, takže se číslování stránek zastaví na pozoruhodném čísle 201 – rozsah spíše disertační než diplomové práce.

Formálně je práce vyhotovena v souladu s požadavky na diplomovou práci, neschází jí žádné náležitosti.

Kazem formální stránky je pravopis. Poměrně značný počet překlepů, občas zapomenuté slovo navíc (např. 113, 145, 176) a hlavně neopravená pochybení ve shodě přísudku a podnětu (-i či -y) prozrazují spěch při dokončování. Důkladná revize textu by tu byla zřetelným kvalitativním zlepšením. Výjimečně působí nedotaženost textu problémy s porozuměním příslušné větě (str. 96, 193).

Stylisticky je práce napsána formou velmi civilní a čtivou, místy až poněkud rozvernou (čteme o „kouscích v archivu“ – 13, trošce do mlýna – 17, „nemohl překousnout“ – 53, čísla nesedí – 115, nic zas až tak zvlášť nového – 129). Ojediněle se objeví nekorektní výraz (koncepce tématu? – 14), nebo tvar (odřízlé – 102). Otázkou je název Moskitokúste (87), což může být omyl již v prameni, východní Nicaragujské pobřeží je obýváno kmenem indiánů miskito, ale vzhledem k tomu, že jde o tropy, je záměna velmi pravděpodobná už v misijních zprávách.

Co je třeba vysoce ocenit, je odvaha autorky pustit se do práce s rukopisnými prameny, objem látky, kterou prostudovala a skutečnost, že tuto práci zvládla. Oponent měl možnost dotýčný archiv vidět dříve, žil s ním léta v jednom domě a nenašel odvahu pokusit se jej jakkoli zpracovat. Práce, kterou tu autorka odvedla, je evidentně kvalifikovaná a hodná obdivu.

Vymezení tématu určuje okruh zpracovávaných zdrojů, což jsou z velké části archivní materiály z jabloneckého sboru, ale autorka se fundovaně pokusila zahrnout i relevantní literaturu k dobovému pozadí a širším souvislostem, což se jí dost dobře zdařilo.

K seznamu časopisů kritická připomínka – slušelo by se uvést ročníky či roky vydání a ovšem vydavatele jednotlivých časopisů.

Obsah práce je rozčleněn do osmi kapitol, z nichž první dvě podávají stručný přehled vývoje práce Jednoty bratrské v Čechách od počátků v 60. letech 19. století do druhé světové války a obraz církevních a náboženských poměrů v Jablonci v dané době. Dějiny sboru jsou podány ve třech časově vymezených obdobích (1896-1925, 1925-1935, 1935-1945), což má své dobré zdůvodnění v odchodech kazatelů působících ve sledovaném sboru a s tím spojených značných změnách. K jednotlivým obdobím jsou pak připojeny věcně zaměřené kapitoly o spolecích při sledovaném sboru, kazatelských stanicích a o sudetoněmeckém Gruppenbewegung, které sbor hluboce ovlivnilo.

Látka je podána utříděně, přehledně a čtivě, se snahou nepřekračovat rovinu bezpečně zjištěného a poctivě uvádět všechny zdroje informací (někde by zdroj informací, jmenovaný v textu, lépe slušel do poznámky, aby nenarušoval plynulost výkladu – např. 52).

Jakkoli je chvályhodné, že se autorka úzkostlivě vyhýbá spekulacím jako historicky nepřípustné metodě, výsledkem její sebedisciplíny je nemnoho syntetizujících závěrů v průběhu práce a prakticky žádné v závěru. Vzhledem k okolnostem je to zcela pochopitelné – průkopnické dílo v interpretaci pramenů se nemá namnoze vůbec kde oprít o jiné zdroje a s čím porovnat a nedává tedy příležitost k syntéze a zobecnění. Přesto působí práce neuspokojivě v tom smyslu, že je většinou sice kromobyčejně zajímavým, ale přece popisem,

který čtenáře nechává uprostřed množství nezodpovězených otázek. Autorka je ovšem slyší a sama zpravidla formuluje, vnímá, kde se neodbytně vtírá otázka po hlubším či širším zpracování látky. To je třeba vidět a ocenit, stejně jako velmi cudné (a ve své cudnosti obecné) závěrečné zařazení sledovaného sboru do spektra křesťanských útvarů v Jablonci nad Nisou.

Možnost více využít materiálů z archivu v Herrnhutu autorka konstatuje, zároveň přesvědčivě sděluje, že by to přesáhlo objem práce zvládnutelné v rámci diplomové práce.

Celkové hodnocení – práce je dokladem dobře zvládnuté metody prostudování, setřídění a interpretace zdrojů, i jejich zasazení do dobového kontextu, důkazem mimořádné péle a soustředění, které jsou nutné k práci s rukopisnými prameny.

Autorka ví i o potřebě další interpretace, prohloubení a upřesnění řady aspektů práce, což v rámci této práce nemohla zvládnout. Mohla by však tuto perspektivu přinejmenším nastínit při obhajobě, aby dala vyniknout i syntetické složce svého myšlení.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

Vzhledem k formálním nedokonalostem – i, do určité míry, nedostatku kritického rozhovoru v práci s prameny (nikoli ovšem absenci, hodnotící soudy v práci nacházím a zpravidla s nimi souhlasím) navrhuji hodnocení přibližně C.

V Praze, 10. září 2008

Doc. Jindřich Halama

